

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ

शक्ति उत्थान आश्रम लखीसराय

विषय -संस्कृत दिनांक 08-06-2021

वर्ग-षष्ठ शिक्षक राजेश कुमार पाण्डेय

एन० सी० ई० आर० टी० पर आधारित

 अभ्यासाः (Exercises)

1. अधोलिखितपदानां वचनं विकल्पेभ्यः अवचित्य निर्दिष्टस्थाने लिखत—
अधोलिखित पदों के वचन को विकल्पों से चुनकर निर्दिष्ट स्थान पर लिखिए—

(i) देवाः	(क) एकवचनम्	☐	(ख) बहुवचनम्	☐	(ग) द्विवचनम्
(ii) पत्राणि	(क) बहुवचनम्	☐	(ख) द्विवचनम्	☐	(ग) एकवचनम्
(iii) छात्रौ	(क) द्विवचनम्	☐	(ख) एकवचनम्	☐	(ग) बहुवचनम्
(iv) नराः	(क) बहुवचनम्	☐	(ख) द्विवचनम्	☐	(ग) एकवचनम्
(v) अश्वौ	(क) द्विवचनम्	☐	(ख) बहुवचनम्	☐	(ग) एकवचनम्

2. अधोलिखितानां पदानां लिङ्गं कोष्ठकात् अवचित्य निर्दिष्टस्थाने लिखत—
अधोलिखित पदों के लिंग को कोष्ठक से चुनकर निर्दिष्ट स्थान पर लिखिए—

(i) फलम्	(पुल्लिङ्गम्, नपुंसकलिङ्गम्, स्त्रीलिङ्गम्)
(ii) देवः	(स्त्रीलिङ्गम्, पुल्लिङ्गम्, नपुंसकलिङ्गम्)
(iii) माला	(स्त्रीलिङ्गम्, नपुंसकलिङ्गम्, पुल्लिङ्गम्)
(iv) राधा	(पुल्लिङ्गम्, स्त्रीलिङ्गम्, नपुंसकलिङ्गम्)
(v) देवी	(नपुंसकलिङ्गम्, स्त्रीलिङ्गम्, पुल्लिङ्गम्)

3. अधोलिखितपदानि वचनानुसारं पृथक्-पृथक् कृत्वा लिखत—
अधोलिखित पदों को वचनानुसार अलग-अलग करके लिखिए—

नदी, बालाः, लताः, बालिके, कपी, साधू, नरः, पुरुषौ, मनुष्याः, मुनयः, साधुः, लता

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
नदी		

4. उचितशब्दरूपैः रिक्तस्थानानि पूर्यत—
उचित शब्द रूपों से रिक्त स्थानों को पूरा कीजिए—

यथा—	गजौ	गच्छतः।
(i)		पठति।
(ii)		खादतः।
(iii)		उड्डयन्ति।
(iv)		हसन्ति।
(v)		लिखतः।
(vi)		धावति।
(vii)		कूजन्ति।
(viii)		नमतः।
(ix)		क्रीडति।
(x)		पचति।

(गजः, गजौ, गजाः)
(बालः, बालौ, बालाः)
(वानरः, वानरौ, वानराः)
(काकः, काकौ, काकाः)
(छात्रः, छात्रौ, छात्राः)
(बालिका, बालिके, बालिकाः)
(अश्वः, अश्वौ, अश्वाः)
(खगः, खगौ, खगाः)
(भक्तः, भक्तौ, भक्ताः)
(बालकः, बालकौ, बालकाः)
(महिला, महिले, महिलाः)

5. चित्राणि दृष्ट्वा तेषां रूपाणि लिखत—
चित्रों को देखकर उनके रूपों को लिखिए—

(i)

मीनः

मीनौ

मीनाः

(ii)

